Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

Stalna konferencija gradova i opština

Savez gradova i opština Srbije

PRAVNE NOVOSTI

Bilten SKGO za propise od značaja za lokalnu samoupravu

God. IV, br. 14 — Beograd, 17. decembar 2021. godine

IZMENE I DOPUNE ZAKONA O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA

NOVO

- ✓ Proširen krug subjekata koji podležu obavezama iz Zakona i proširen domašaj odnosno način postupanja organa vlasti
- ✓ Isključenje i ograničenje slobodnog pristupa informacijama od javnog značaja
- ✓ Privatnost i druga prava ličnosti kao poseban mogući razlog ograničenja prava javnosti da zna
- ✓ Rok za otklanjanje nedostataka zahteva i postupanje po zahtevu
- ✓ Pravo na žalbu Povereniku
- ✓ Upravno izvršenje rešenja Poverenika i pokretanje prekršajnih postupaka od strane Poverenika i tražioca informacije
- ✓ Ovlašćeno lice organa vlasti za postupanje po zahtevima za pristup informacijama od javnog značaja
- ✓ Izrada i objavljivanje informatora o radu organa vlasti
- ✓ Prekršajne odredbe

NAJVAŽNIJE IZMENE I DOPUNE

PROŠIREN KRUG SUBJEKATA KOJI PODLEŽU OBAVEZAMA ZAKONA I DOMAŠAJA ODNOSNO NAČINA POSTUPANJA ORGANA VLASTI

Izmenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja **jasnije je definisan pojam organa javne vlasti** iz člana 3. Zakona, proširen je krug lica kojima se utvrđuje ovaj status, polazeći od realne situacije da postoje ili su ustanovljene nove kategorije lica, poput javnih beležnika i sl. koja imaju značajna javna ovlašćenja, a na koje se Zakon nije odnosio ili druga lica kojima nije zakonom povereno vršenje javnih ovlašćenja, ali ih faktički imaju na osnovu ugovora, osnivačkih ili drugih akata organa vlasti (npr. komunalne delatnosti).

Tako je predviđeno da se **u organe vlasti, uz jedinice lokalne samouprave (opštine, gradove i grad Beograd) uvrste i organi gradskih opština**, s obzirom na značaj i obim informacija kojima raspolažu. Posebno je precizirana definicija „pravnog lica koje osniva ili finansira u celini, odnosno u pretežnom delu državni organ", tako što se navodi da pod organe vlasti spadaju i javna preduzeća, ustanove, organizacije i druga pravna lica, koja su osnovana propisom ili

odlukom organa Republike Srbije, autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave, uključujući tu i gradske opštine.

Zakonom je precizirano da u krug organa javne vlasti spadaju i privredna društva u većinskom državnom vlasništvu, pod kojim se podrazumeva većinsko vlasništvo bilo kog od ranije navedenih organa vlasti, pojedinačno ili u zbiru. Međutim, **bitna novina jeste proširenje kruga obveznika zakona i na tzv. „ćerke firme"**, odnosno na privredna društva koja su u većinskom vlasništvu ili pod upravljačkom kontrolom pomenutih privrednih društava ali i drugih organa vlasti, zajedno ili pojedinačno, kao i na druga pravna lica koja su osnovana od strane svih navedenih privrednih društava.

Svojstvo organa javne vlasti imaju i ona pravna lica ili preduzetnici koja obavljaju neke delatnosti od opšteg interesa u smislu zakona kojim se uređuje položaj javnih preduzeća, imaju javna ovlašćenja ili koja su finansirana od strane organa javne vlasti, koja, pored informacija koje su nesumnjivo od javnog značaja, raspolažu i mnogim informacijama koje ni na koji način nisu u vezi sa obavljanjem javnog posla ili finansiranjem iz javnih izvora. Za takva pravna lica predviđeno je da imaju obaveze u odnosu na one informacije koje se odnose na obavljanje javnog posla ili finansiranje iz javnog izvora, a ne i za sve informacije koje su u njihovom posedu.

Iz kruga obveznika zakona izuzete su crkve i verske zajednice, jer je za njih nemoguće utvrditi da li je u određenoj godini finansiranje bilo pretežno iz javnih ili drugih izvora.

Izmenama se proširuje domašaj, odnosno način postupanja organa vlasti, tako što se dosadašnji termin „uvid" zamenjuje terminom „pristup", koji ima širi obuhvat od uvida, tako da će se ubuduće obaveza razdvajanja informacija odnositi i na dobijanje kopije dokumenta, pod uslovom da postoji neki na zakonu zasnovan razlog zbog kojeg organ vlasti ne može tražiocu da dozvoli pristup celom dokumentu, odnosno svim u njemu sadržanim informacijama.

ISKLJUČENJE I OGRANIČENJE SLOBODNOG PRISTUPA INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA

Pre svega, **uvodi se generički pojam „tajni podatak"**, umesto nabrajanja oznaka tajnosti koje stavljaju državni organi. Po pitanju logičkog usklađivanja, treba imati u vidu da je odredbom člana 8. stav 1. Zakona o tajnosti podataka definisano da se kao tajni podatak može odrediti podatak od interesa za Republiku Srbiju čijim bi otkrivanjem neovlašćenom licu nastala šteta, ako je potreba zaštite interesa Republike Srbije pretežnija od interesa za slobodan pristup informacijama od javnog značaja. Na ovaj način je test proporcionalnosti uveden posebnim zakonom prilikom donošenja odluke o tome da će se neki podatak označiti kao tajni. U tom smislu, organ u posedu tajnog podatka ne bi smeo da javnosti učini dostupnim taj podatak, osim u slučaju da, prilikom razmatranja zahteva za pristup informacijama od javnog značaja, oceni da su prestali razlozi da traženi podatak i dalje bude tajan, što bi predstavljao opoziv tajnosti u smislu Zakona o tajnosti podataka. I upravo po ovom pitanju se predloženom tačkom 6) otklanja logička nedoslednost postojećeg zakonskog rešenja, s obzirom na to da se zahtev za pristup informacijama od javnog značaja može podneti i organu vlasti koji je samo u posedu traženog tajnog podatka koji je nastao u radu drugog organa vlasti (npr. službe bezbednosti, u skladu sa zakonom, podnose Narodnoj skupštini izveštaje o svom radu, koji su označeni stepenom tajnosti), tako da se tom organu u posedu tajnog podatka, prema postojećem rešenju, nameće obaveza utvrđivanja razloga zbog kojih je predmetni podatak određen kao tajni (što taj organ ne može da uradi jer, po pravilu, ne zna zašto je podatak određen kao tajni), te da procenjuje da li ti razlozi pretežu u odnosu na interes javnosti da dođe u posed traženog podatka. Samim tim, na ovaj način se organu koji nije odredio tajnost podatka, već je samo njegov korisnik, daje mogućnost faktičkog opoziva tajnosti tuđeg podatka, iako su Zakonom o tajnosti podataka ovlašćeni jedino da organu koji je odredio tajnost predlože opoziv tajnosti podatka (član 23. navedenog zakona).

Međutim, formulaciju predložene nove tačke 6) treba posmatrati i sistemski tumačiti zajedno sa odgovarajućim odredbama iz predloženog izmenjenog člana 16, prema kojima se postupanje po zahtevu za pristup informacijama od javnog značaja koji se odnosi na tajni podatak razlikuje u odnosu na to da li je zahtev podnet organu koji je odredio tajnost podatka, ili organu koji je samo u posedu tog podatka. U istom smislu treba posmatrati i odredbe

izmenjenog člana 16, kojima je propisan način postupanja organa koji je odredio tajnost podatka i sadržaj obrazloženja rešenja kojim je odbijen pristup tajnom podatku.

S obzirom na to da se odredbama novog člana 3. Zakona definiše da se pod organom javne vlasti smatraju i društva kapitala koja posluju sa državnim ili većinskim državnim kapitalom stečenim po osnovu udela, odnosno akcija koje poseduje država kao akcionar ili član, na taj način se tim privrednim društvima čije se poslovanje odvija na konkurentnom tržištu nameću obaveze da javnosti budu dostupne informacije nastale u njihovom radu ili u vezi s njihovim radom. Na ovaj način se narušava ustavno načelo jednakosti privrednih subjekata u poslovanju, jer se posebna obaveza objavljivanja osetljivih poslovnih informacija na konkurentnom tržištu nameće samo onim privrednim društvima čiji je član ili akcionar država, usled čega ti privredni subjekti ne mogu pod jednakim uslovima da učestvuju u tržišnoj utakmici sa svojim konkurentima. S obzirom da postojeći član 9. zakona ne pruža dovoljnu zaštitu navedenim društvima kapitala, a polazeći od garancija utvrđenih u članu 84. Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da svi imaju jednak pravni položaj na tržištu, precizirano je da se primena ovog člana odnosi i na situaciju kada bi odavanje informacija povredilo jednak pravni položaj društva kapitala koji posluju u skladu sa propisima o privrednim društvima na tržištu.

Takođe, izmenama ovog člana pružena je zaštita prirodnim dobrima i zaštiti životne sredine. Ove odredbe su unete iz razloga usklađivanja nacionalnog zakonodavstva Republike Srbije sa Direktivom 2003/4/EC o dostupnosti javnosti informacija o životnoj sredini (Directive 2003/4/EC of the European parliament and of the Council of 28 January 2003 on public access to environmental information and repealing Council Directive 90/313/EEC) i Zakonom o potvrđivanju Konvencije o dostupnosti informacija i učešća javnosti u donošenju odluka i pravu na pravnu zaštitu u pitanjima životne sredine („Službeni glasnik RS – Međunarodni ugovori", broj 38/09), i to u domenu definisanja izuzetaka od izdavanja informacija o životnoj sredini i usklađivanja sa članom 4. stav 2. tačka h) Direktive. Predložena izmena važna je i sa aspekta sprovođenja obaveza iz međunarodnih ugovora kao što su Konvencija o međunarodnom prometu ugroženih vrsta divlje faune i flore i Konvencija o biološkoj raznovrsnosti u pogledu zaštite i očuvanja divljih vrsta odnosno prirodnih dobara. Odavanje određenih informacija o divljim vrstama, poput lokacija na kojima se primerci nalaze, može ugroziti njihov opstanak u prirodi zbog potencijalnog krivolova i ilegalnog sakupljanja, ili u slučaju primeraka koji se drže u zatočeništvu, krađe ili ubijanja istih radi ilegalne trgovine i sl. S tim u vezi, određenim podacima koji se odnose na zaštićene divlje vrste mora se pružiti odgovarajuća zaštita i kroz predloženo zakonsko definisanje izuzetka od slobodnog pristupa informacijama do javnog značaja.

PRIVATNOST I DRUGA PRAVA LIČNOSTI KAO POSEBAN MOGUĆI RAZLOG OGRANIČENJA PRAVA JAVNOSTI DA ZNA

Kao poseban mogući razlog ograničenja prava javnosti da zna**,** izmenama je predviđeno i pravo na zaštitu podataka o ličnosti ustanovljeno Ustavom Republike Srbije i Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti. S tim u vezi, Zakonom je predviđeno da organ vlasti može tražiocu ograničiti ostvarivanje prava na pristup informacijama od javnog značaja ako bi time povredio pravo na privatnost, pravo na zaštitu podataka o ličnosti, pravo na ugled ili koje drugo pravo lica na koje se tražena informacija lično odnosi, osim:

1) ako je lice na to pristalo;
2) ako se radi o ličnosti, pojavi ili događaju od interesa za javnost, a naročito ako se radi o javnom funkcioneru u smislu zakona kojim se uređuje sprečavanje sukoba interesa pri obavljanju javnih funkcija i ako je informacija vezana za vršenje njegove javne funkcije;
3) ako se radi o licu koje je svojim ponašanjem dalo povoda za traženje informacije.

Takođe, Zakonom je precizirano da organ vlasti treba da omogući pristup traženoj informaciji, ako je u mogućnosti da istovremeno obezbedi pravo javnosti da zna i opravdane i na zakonu zasnovane interese svakog fizičkog lica da zaštiti svoju privatnost.

ROK ZA OTKLANJANJE NEDOSTATAKA ZAHTEVA I POSTUPANJE PO ZAHTEVU

U cilju unapređenja postupka pristupa informacijama o javnog značaja, izmenama i dopunama Zakona uveden je rok od osam dana u kojem je organ vlasti dužan da pouči tražioca informacije kako da otkloni eventualne nedostatke zahteva, odnosno da dostavi tražiocu uputstvo o dopuni zahteva. U cilju zaštite interesa tražioca informacije, predviđeno je da organ vlasti može da ostavi tražiocu da uredi svoj zahtev, tako što taj rok ne bi mogao biti kraći od osam dana, niti duži od 15 dana.

Zakonom je predviđeno da je organ vlasti dužan da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema zahteva, odnosno uređenog zahteva, tražioca obavesti o posedovanju informacije, stavi mu na uvid dokument koji sadrži potpunu i tačnu traženu informaciju, odnosno izda mu ili uputi kopiju tog dokumenta. U cilju usklađivanja sa usvojenom praksom da se na zahteve za pristup informacijama odgovara i elektronskim putem (ukoliko je tražilac tako zahtevao i postoje tehničke mogućnosti), predviđeno je da se u tom slučaju dan postupanja po zahtevu smatra dan slanja odgovora elektronskom poštom. U slučaju da organ vlasti nije mogućnosti, iz opravdanih razloga, da u roku od 15 dana obavesti tražioca o posedovanju informacije, da mu stavi na uvid dokument koji sadrži potpunu i tačnu traženu informaciju, odnosno da mu izda ili uputi kopiju tog dokumenta, organ vlasti je dužan da u roku od 7 dana od dana prijema urednog zahteva, tražioca obavesti o razlozima zbog kojih nije u mogućnosti da postupi u roku od 15 dana i da odredi naknadni rok, a koji ne može biti duži od 40 dana od dana prijema urednog zahteva.

Izmenama i dopunama je propisano da ako organ vlasti u celini ili delimično odbije da obavesti tražioca o posedovanju informacije, da mu stavi na uvid dokument koji sadrži traženu informaciju, da mu izda, odnosno uputi kopiju tog dokumenta, dužan je da bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od prijema zahteva, donese rešenje o odbijanju zahteva i da to rešenje obrazloži, kao i da u rešenju uputi tražioca na pravna sredstva koja može izjaviti protiv takvog rešenja.

Ukoliko se zahtev odnosi na informaciju za koju se na osnovu podataka koji su navedeni u zahtevu može pretpostaviti da je od značaja za zaštitu života ili slobode nekog lica, odnosno za ugrožavanje ili zaštitu zdravlja stanovništva ili životne sredine, organ vlasti mora najkasnije u roku od 48 sati od prijema zahteva da obavesti tražioca o posedovanju te informacije, da mu stavi na uvid dokument koji sadrži potpunu i tačnu traženu informaciju, odnosno da mu izda kopiju tog dokumenta.

U situacijama kada su zahtevi formulisani da obuhvataju pristup velikom broju dokumenata, kao se ne bi opteretio rad organa vlasti, predviđeno je da se organ vlasti može u roku od 7 dana obavestiti tražioca informacije, ukazati mu na obuhvat zahteva i teškoće koje iz toga proističu, i predložiti preciziranje zahteva.

Ključne izmene i dopune Zakona odnose se na postupanje po zahtevima koji se odnose na informacije koje su označene kao tajni podatak, odnosno poslovna ili profesionalna tajna. U tom smislu, razlikuje se postupanje organa vlasti kojem je upućen zahtev za pristup informacijama, u zavisnosti od toga da li je u pitanju organ koji je odredio tajnost podatka, ili je samo u njegovom posedu kao korisnik. Ukoliko je u pitanju korisnik tajnog podatka, tada organ vlasti neće biti u obavezi da postupi po ovakvom zahtevu, već će biti dužan da ga, u roku od osam dana od prijema, prosledi organu vlasti koji je odredio tajnost podatka i o tome obavesti tražioca informacije. U tom slučaju, organ kojem je zahtev prosleđen će biti dužan da po zahtevu postupi i odgovori u skladu i na način propisan članom 16. Zakona, pri čemu će rok za postupanje tog organa početi da teče od dana kada mu je zahtev prosleđen. Od ovog pravila postoji jedan izuzetak: ako se zahtev odnosi samo na dobijanje saopštenja da li organ vlasti kojem je zahtev upućen poseduje tajni podatak, taj organ vlasti će biti dužan da po tom zahtevu postupi, odnosno tražiocu odgovori o posedovanju traženog podatka.

S druge strane, predviđeno je da organ vlasti koji je odredio tajnost podatka, razmatrajući zahtev, procenjuje da li i dalje postoje razlozi zbog kojih je podatak određen kao tajni i, u zavisnosti od izvršene procene, može da opozove tajnost i tražiocu omogući pristup traženom podatku, ili odbije zahtev. U slučaju odbijanja zahteva, organ vlasti je u obavezi da u rešenju o odbijanju zahteva navede razloge zbog kojih je podatak određen kao tajni, odnosno razloge zbog kojih podatak i dalje treba da ostane tajan. Obaveza navođenja razloga zbog kojih tražena informacija

predstavlja profesionalnu odnosno poslovnu tajnu postoji i u slučaju donošenja rešenja o odbijanju zahteva za pristup ovim informacijama.

PRAVO NA ŽALBU

Zakonom je propisano da tražilac informacije može izjaviti žalbu Povereniku u svim slučajevima propuštanja rokova za postupanje po zahtevu. Protiv rešenja poverenika kojim se odlučuje o zahtevu koji je podnet povereniku kao organu vlasti, ne može se izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Zakonom je produžen rok u kojem je Poverenik dužan da odluči po žalbi, sa 30 na 60 dana, što je usklađivanje sa rokom iz člana 174. Zakona o opštem upravnom postupku za odlučivanje drugostepenog organa po žalbi. Od ovog opšteg roka, predviđen je izuzetak kada su u pitanju žalbe povodom zahteva koji se odnose na informacije za koje se pretpostavlja da su od značaja za zaštitu života ili slobode nekog lica, odnosno za ugrožavanje ili zaštitu zdravlja stanovništva i životne sredine, po kojima su organi vlasti dužni da postupe u roku od 48 časova od prijema zahteva., te u tim slučajevima propisano je da Poverenik donosi rešenje u roku od 30 dana od dana prijema žalbe.

Zakonom je uvedeno i pravilo prema kojem Poverenik, u slučaju osnovanosti žalbe podnete zbog nepostupanja (ćutanja) organa vlasti, donosi rešenje kojim će organu vlasti naložiti da u određenom roku postupi po zahtevu. Ovakvo rešenje predstavlja usklađivanje sa odredbama člana 173. Zakona o opštem upravnom postupku, koji uređuje postupanje drugostepenog organa kada prvostepeni organ nije izdao rešenje u zakonom određenom roku. U ovom slučaju, međutim, Poverenik ne odlučuje o tome da li organ vlasti treba da omogući pristup traženoj informaciji, već utvrđuje da li subjekt kojem je upućen zahtev propustio da izvrši zakonsku obavezu da odgovori na zahtev, bilo davanjem tražene informacije, bilo donošenjem rešenja o odbijanju zahteva.

Takođe, Zakonom je izvršeno i usklađivanje sa Zakonom o opštem upravnom postupku u pogledu vrste pojedinačnog upravnog akta kojim Poverenik obustavlja postupak po žalbi (rešenje umesto zaključka).

Izmenama i dopunama uređeno je i postupanja Poverenika u postupku po žalbi povodom zahteva za pristup tajnom podatku, tako što je predviđeno da Poverenik, u slučaju da oceni da nema više razloga da tražena informacija bude označena stepenom tajnosti, usvojiti žalbu, a organu vlasti naložiti opoziv tajnosti podatka. U vezi sa postupkom po žalbi povodom zahteva za pristup tajnom podatku, zakonom je propisana obaveza Poverenika da pre odlučivanja po žalbi, utvrdi sve odlučne činjenice, tako da u tu svrhu mora da izvrši i uvid u spise predmeta.

Bitnu novinu predstavlja davanje ovlašćenja Povereniku da, u slučaju da donese rešenje kojim usvaja žalbu zbog nepostupanja organa vlasti, izda prekršajni nalog licu odgovornom za to nepostupanje. Da bi ovakvo rešenje bilo moguće, zakonom je uvedena i novčana kazna u fiksnom iznosu za prekršaj zbog nepostupanja po zahtevu za slobodan pristup informacijama u rokovima koji su utvrđeni članom 16. Zakona.

Zakonom je propisana obaveza organa vlasti da Povereniku pružaju sve podatke koji su mu neophodni za donošenje rešenja po žalbama, odnosno u vezi sa merama za unapređenje javnosti rada, kao i za izdavanje prekršajnih naloga i zahteva za pokretanje prekršajnih postupaka koji proističu iz rešenja Poverenika donetih u žalbenim postupcima. S tim u vezi, organ vlasti je dužan da Povereniku omogući ne samo uvid, već kompletan pristup potrebnom dokumentu, što podrazumeva i dostavljanje njegove kopije.

UPRAVNO IZVRŠENJE REŠENJA POVERENIKA I POKRETANJE PREKRŠAJNOG POSTUPKA OD STRANE POVERENIKA I TRAŽIOCA INFORMACIJE

Izmenama i dopunama izvršeno je usklađivanje odredaba o izvršenju rešenja Poverenika sa odredbama Zakona o opštem upravnom postupku, tako da je umesto administrativnog, uvedeno upravno izvršenje nenovčanih obaveza, a predviđeno je i odstupanje od režima izvršenja posrednom prinudom (putem novčanih kazni).

Zakonom je propisano da se novčana kazna izriče rešenjem, kao i da se može izreći u rasponu od 20.000 do 100.000 dinara i može biti izrečena više puta. Izrečenu novčanu kaznu izvršava sud u skladu sa zakonom kojim se reguliše izvršenje i obezbeđenje. Ovim propisivanjem omogućava se prinudno izvršenje Povereniковih rešenja i primena

člana 198. zakona o opštem upravnom postupku, tako da se propisanim rasponom novčane kazne izjednačavaju sva pravna lica u sistemu, odnosno svi državni organi se dovode u potpuno jednak položaj sa ostalim pravnim licima.

Bitne novine odnose se i na ovlašćenje Poverenika da podnese zahtev za pokretanje prekršajnih postupaka, kada u žalbenim postupcima oceni da je učinjen prekršaj predviđen Zakonom.

Zakonom je predviđeno da se podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka od strane tražioca informacije uslovljava prethodnim podnošenjem žalbe Povereniku, odnosno pokretanjem upravnog spora pred Upravnim sudom, kada žalba Povereniku nije dopuštena. Naime, tražilac informacije je dužan da se prethodno obrati povereniku zahtevom da poverenik podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, odnosno upravnoj inspekciji, ako je vođen upravni spor. Ako poverenik, odnosno upravna inspekcija u roku od 8 dana ne odgovori tražiocu informacije na pomenuti zahtev ili mu odgovori da nema osnova za podnošenje zahteva za pokretanje prekršajnog postupka, tražilac informacije je ovlašćen da sam podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka. Ukoliko poverenik, odnosno upravna inspekcija podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, na zahtev tražioca informacije ili na sopstvenu inicijativu, dužan je da o eventualnom odustajanju od tog zahteva obavesti tražioca informacije, u roku od 8 dana od dana odustajanja od zahteva, da bi tražilac informacije mogao da nastavi postupak.

OVLAŠĆENO LICE ORGANA VLASTI ZA POSTUPANJE PO ZAHTEVIMA ZA PRISTUP INFORMACIJAMA OD JAVNOG ZNAČAJA

Izmenama i dopunama jasnije su definisane aktivnosti koje obavlja ovlašćeno lice organa vlasti za postupanje po zahtevima za pristup informacijama od javnog značaja, tako što, pored ostalog, preduzima i mere potrebne za upoznavanje zaposlenih sa njihovim obavezama u vezi sa pravima na pristup informacijama od javnog značaja.

Zakon predviđa mogućnost da se na nivou jedinica lokalne samouprave, uključujući tu i gradske opštine, iz razloga celishodnosti omogući da jedno lice bude ovlašćeno za više organa jedinice lokalne samouprave. Navedena mogućnost se odnosi i za javne beležnike i javne izvršitelje, koji se na ovaj način izričito uvode u krug organa vlasti odnosno obveznika ovog zakona.

Bitnu novinu predstavlja i preciziranje termina „odgovorno lice u organu vlasti“ tako što je on zamenjen terminom „rukovodilac organa vlasti“, što je posebno važno kod utvrđivanja prekršajne odgovornosti.

U cilju omogućavanja ovlašćenom licu da vrši svoju dužnost u postupanju po zahtevima tražilaca informacija, zakonom je propisana obaveza svih zaposlenih u organu vlasti da ovlašćenom licu pruže svu neophodnu pomoć i dostave potpune i tačne informacije neophodne za postupanje po zahtevima.

IZRADA I OBJAVLJIVANJE INFROMATORA O RADU ORGANA VLASTI

Izmenama i dopunama zakona uvedena je obaveza organa vlasti da izrađuju informator u elektronskom, mašinski čitljivom obliku, koji treba da omogući laku pretragu potrebnih informacija. Predviđeno je i uspostavljanje jedinstvenog informacionog sistema koji bi vodio i održavao Poverenik i putem kojeg bi se objavljivali svi informatori.

Od obaveze izrade informatora o radu elektronskom, mašinski čitljivom obliku isključeni su:

1) pravno lice ili preduzetnik koji obavlja delatnosti od opšteg interesa, u smislu zakona kojim se uređuje položaj javnih preduzeća, u odnosu na informacije koje su u vezi sa obavljanjem tih delatnosti;
2) pravno ili fizičko lice koje ima javna ovlašćenja, u odnosu na informacije koje su u vezi sa vršenjem tih ovlašćenja;
3) pravno lice koje je u godini na koju se odnose tražene informacije ostvarilo više od 50% prihoda od jednog ili više organa vlasti, u odnosu na informacije koje su u vezi sa aktivnošću koja se finansira tim prihodima, izuzev crkve i verske zajednice.

Zakonom je taksativno nabrojano šta sve jedan informator o radu treba da sadrži. Takođe, predviđena je i obaveza ažuriranja informatora u roku od 30 dana od nastanka promene podatka sadržanog u informatoru.

Ako organ vlasti ne izvrši svoju obavezu da izradi i ažurira informator o svom radu, Poverenik je ovlašćen da podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka protiv tog organa vlasti.

Organi vlasti dužni da svoju obavezu izrade informatora o radu u skladu sa izmenama i dopunama zakona izvrše u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu zakona.

Zakonom je propisano da organ vlasti do 31. januara tekuće godine, za prethodnu godinu podnosi godišnji izveštaj Povereniku o radnjama tog organa, preduzetim u cilju primene ovog zakona. Ako organ vlasti propusti da Povereniku podnese godišnji izveštaj o radu, Poverenik je ovlašćen da podnese zahtev za pokretanje prekršajnog postupka protiv tog organa vlasti.

PREKRŠAJNE ODREDBE

Prekršajne odredbe Zakona su izmenjene, tako što se razdvaja odgovornost rukovodioca organa vlasti od odgovornosti ovlašćenog lica za prekršaje koji su predviđeni postojećim zakonom. Zakonom je uvedena i prekršajna odgovornost zaposlenog lica u organu vlasti koje, suprotno obavezi, ovlašćenom licu ne dostavi informacije neophodne za postupanje po zahtevu, odnosno ako mu dostavi nepotpune i netačne informacije.

Neće postojati prekršajna odgovornost ovlašćenog lica ako je postupalo po nalozima rukovodioca organa i preduzelo sve radnje koje je bilo dužno da preduzme u cilju postupanja po zahtevu za pristup informacijama.

Propisan je fiksni iznos kazne u slučaju da ovlašćeno lice (ako je određeno), odnosno rukovodilac organa (ako ovlašćeno lice nije određeno) propuste da na zahtev za pristup informacijama odgovore u skladu sa rokovima propisanim za postupanje po zahtevu.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Zakonom je definisano da će se postupci po zahtevima za pristup informacijama koji budu u toku u trenutku početka primene ovog zakona, okončati prema trenutno važećim odredbama Zakona.

Poverenik je u obavezi da u primerenom roku od 60 dana od stupanja na snagu zakona, izda nov priručnik za ostvarivanje prava uređenih Zakonom i novo uputstvo za izradu i objavljivanje informatora o radu organa vlasti, radi usklađivanja sa odgovarajućim izmenama i dopunama predviđenim ovim predlogom. Takođe, u istom roku, Poverenik je u obavezi da, propiše i objavi obrazac godišnjeg izveštaja o radnjama organa vlasti preduzetim u cilju primene Zakona.

VAŽENJE I PRIMENA

Narodna skupština Republike Srbije donela je **Zakon o izmenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja 3. novembra 2021. godine koji je objavljen u Službenom glasniku Republike Srbije 8. novembra 2021. godine** („Sl. glasnik RS“, br. 105/21), stupio je na snagu **16. novembra 2021. godine, s tim da će početi da se primenjuje po isteku tri meseca od dana stupanja na snagu.**

Urednik biltena Pravne novosti: Maja Stojanović Kerić, šef Odeljenja za pravni sistem lokalne samouprave
Kontakt: mailto:maja.stojanovic@skgo.org i 011/735-79-35

Možete nas pratiti i preko:

Ovu uslugu SKGO realizuje u okviru projekta „Institucionalna podrška SKGO – treća faza“, koji podržava Vlada Švajcarske